

Pensioenblad voor het grondpersoneel van KLM

Focus

JAARGANG 21 | OKTOBER 2026

Informatie & Nieuws | Deelnemers aan het woord

Algemeen Pensioenfonds KLM

- 3 COLUMN
Arthur Theunissen
Het nieuwe normaal
- 4 KORT
- 5 FINANCIËLE SITUATIE
Onze financiële resultaten
in de eerste helft van 2026
- 6 VAN VRAAG NAAR ANTWOORD
Veel gestelde vragen aan afdeling
Pensioenservice van Blue Sky Group
- 8 UW PENSIOEN BEWEEGT MEE MET DE
FINANCIËLE MARKTEN: ZO WERKT HET
Marianne Meijer-Zaalberg, bestuurslid
van het pensioenfonds, geeft een
toelichting
- 10 INTERVIEW: SAMEN KOM JE VERDER
Lucille Witmans in de rubriek: Bijna met
Pensioen
- 12 MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD
BELEGGEN
Jonge deelnemers in gesprek met het
bestuur
- 14 INTERVIEW: KLM-PARADIJS IN THAILAND
Jan Eveleens in de rubriek: Met pensioen

BESTUUR ALGEMEEN PENSIOENFONDS KLM

Leden: John de Hollander, Barbara van Koppen (vicevoorzitter), Gerda van der Landen, Asha Mees, Marianne Meijer-Zaalberg, Charlotte Orlebeke, Kirsten Pronk, Jeroen van der Put, Carola Steenmeijer, Arthur Theunissen (vicevoorzitter), Johan Walter, Erik Zwart.

Het nieuwe normaal

Inmiddels zijn we driekwart jaar onderweg met de nieuwe pensioenregeling. 'Het nieuwe normaal' begint te wennen. Je zou bijna vergeten dat het gaat om de grootste verandering in de 94 jaar dat we als pensioenfonds bestaan.

Op het eerste gezicht lijkt veel hetzelfde gebleven. Net zoals voorheen komt er geld binnen via premies en gaat er geld uit, voor de pensioenuitkeringen. En net als voorheen beleggen we verstandig: de beleggingsresultaten zijn immers onmisbaar voor uw pensioen. Ze zorgen voor ongeveer twee derde van uw pensioenvermogen.

Toch is het echt anders geworden.

Uw nieuwe normaal is dat u nog wel een (jaarlijks) pensioenoverzicht krijgt, maar daarin geven we een prognose hoe groot uw persoonlijke pensioenvermogen is op uw pensioendatum. En, het belangrijkste, hoeveel pensioen u naar verwachting krijgt. Dat hangt af van de hoogte van uw pensioenvermogen, maar ook van de rente op dat moment. Vergelijk het met sparen voor een grote aankoop: is de rente laag, dan moet u meer geld opzijzetten om de aankoop te kunnen doen; is de rente hoog, dan minder. De ambitie is een ouderdomspensioen van 80 procent van uw gemiddelde salaris, inclusief AOW. Dat lukt naar verwachting in minimaal 60 procent van de economische scenario's.

Bouwt u nog pensioen op, dan zult u schommelingen in uw pensioenvermogen zien. Dit pensioenvermogen beweegt namelijk mee met de beleggingsresultaten. Dat is wennen, zeker als het weleens tegenzit door de markt of de rente. Maar bedenk dat wij beleggen voor de lange termijn. Bent u met pensioen, dan is er extra bescherming: we nemen maatregelen om de effecten van renteveranderingen te dempen. Daarnaast smeren we beleggingsresultaten uit over drie jaar. En ook de solidariteitsreserve kan bescherming bieden tegen dalingen en onverwachte inflatie. Meer informatie over uw nieuwe normaal, en het verschil met wat u gewend was, vindt u verderop in deze Focus.

Het nieuwe normaal voor u is dat we nog steeds collectief beleggen, maar het rendement nu individueel toerekenen aan ieders pensioenvermogen, waaronder dat van u. We houden rekening met uw leeftijd (hoe ouder, hoe minder risico) en met de risico's die u wilt en kunt nemen. Daarvoor onderzoeken we elke vijf jaar hoe u aankijkt tegen beleggen en de risico's die daarbij horen. Op basis van dat onderzoek wordt het collectief beleggingsbeleid voor die periode vastgesteld. Ik roep u alvast op: doe volgend jaar mee aan het onderzoek!

Voorop staat dat we streven naar een zo goed mogelijk pensioen. Dat is en blijft voor ons het uitgangspunt.

Arthur Theunissen | Bestuurslid Algemeen Pensioenfonds KLM

KORT

Snel verder?
Scan de QR-code
bij het nieuwsbericht.

Jaarverslag 2025 staat voor u klaar

In het jaarverslag staat de overgang naar de nieuwe pensioenregeling in 2025 volop in de schijnwerpers. Op 28 november 2025 gaf De Nederlandsche Bank groen licht voor de overgang. Ook financieel was 2025 een goed jaar: de dekkingsgraad steeg van 135,3% naar 139,2%, waardoor we de pensioenen extra konden verhogen, bovenop de indexatie van 3%. Benieuwd hoe we dit bijzondere jaar hebben doorstaan? U vindt het jaarverslag op klmgrondfonds.nl/documenten.

Maatschappelijk verantwoord beleggen: ons MVB-jaarverslag 2025

Hoe beleggen wij verantwoord met uw pensioengeld? In 2025 hebben we impactbeleggen verder geïntegreerd in onze portefeuille en ons uitsluitingsbeleid aangescherpt, onder andere voor steenkool en teerzanden. In ons vijfde MVB-jaarverslag leest u welke stappen we hebben gezet, welke resultaten we hebben behaald en wat onze plannen zijn voor 2026. U vindt het MVB-jaarverslag op klmgrondfonds.nl/documenten.

Brief met de bedragen van de definitieve omzetting van uw pensioen staat in MijnKLMPensioen

Sinds eind juni vindt u in MijnKLMPensioen uw TUPO: het Transitie Uniform Pensioenoverzicht. Hierin ziet u in één oogopslag uw oude pensioen én uw nieuwe pensioen na de overgang naar de nieuwe pensioenregeling op 1 januari 2026. Dit overzicht bevat de definitieve bedragen en is de laatste stap in de overgang. Bekijk uw TUPO in MijnKLMPensioen.

Nieuwe versie reglement

Sinds 1 januari 2026 heeft u een nieuwe pensioenregeling. In juni 2026 hebben we het pensioenreglement op een aantal punten aangepast, bijvoorbeeld om teksten te verduidelijken. U heeft hier in augustus een brief over ontvangen. De belangrijkste wijzigingen die mogelijk invloed hebben op uw pensioen, hebben wij op een rij gezet. U vindt het nieuwe reglement op klmgrondfonds.nl/documenten.

Onze financiële resultaten in de eerste helft van 2026

Wij beleggen voor uw pensioen. Dat doen we omdat sparen alleen te weinig oplevert. Beleggen doen we samen met iedereen in het pensioenfonds. Dat heeft voordelen: we delen rendementen en risico's met elkaar. Het eerste half jaar van 2026 hebben we als pensioenfonds een gemiddeld rendement van 5,59% behaald.

Bewegelijk eerste kwartaal gevolgd door stijgende aandelen

Het eerste kwartaal was een beweeglijk kwartaal. Onrust in het Midden-Oosten zorgde voor een lager rendement op aandelen. Ondanks aanhoudende geopolitieke en economische onzekerheid, ontwikkelden de financiële markten zich in het tweede kwartaal positief. De aandelenmarkten werden ondersteund door sterke bedrijfsresultaten, investeringen in AI en een tijdelijke afname van de onrust in het Midden-Oosten.

	Q1 2026	Q2 2026
• Totaalrendement	0,34%	5,23%
• Beschermingsportefeuille lang	7,46%	0,60%
• Beschermingsportefeuille kort	0,24%	1,98%
• Rendementsportefeuille	-0,42%	8,34%

De rendementen zijn netto rendementen. Dit betekent dat de kosten voor vermogensbeheer en transacties al in de rendementen verwerkt zijn.

Beschermen en groeien

Het totaalrendement halen we uit twee verzamelingen van beleggingen die we de beleggingsportefeuille noemen. De **beschermingsportefeuille** beschermt uw (verwachte) pensioen vanaf uw 52e stapsgewijs tegen veranderingen in de rente. De rente bepaalt mede de prijs van pensioen. Als de rente stijgt, wordt pensioen doorgaans goedkoper. Daalt de rente, dan wordt pensioen meestal duurder. De **rendementsportefeuille** is bedoeld om uw (verwachte) pensioen te laten groeien. Dit betekent dat we meer risico nemen en voor het grootste deel in aandelen beleggen. Want dan maken we zo veel mogelijk kans op rendement. Tot uw 52e beleggen we uw persoonlijk pensioenvermogen voor 100% in de rendementsportefeuille. Daarna verlagen we dit percentage elk jaar totdat we op uw 67ste nog maar voor 32,5% in de rendementsportefeuille beleggen. Dit blijven we doen zolang u leeft. Het rendement wordt dus per leeftijdsgroep anders verdeeld.

Solidariteitsreserve is gegroeid

De solidariteitsreserve is een buffer die we gebruiken om de pensioenuitkeringen op peil te houden als het minder goed gaat met de economie. Stijgen de prijzen meer dan 2%? Dan kunnen we de solidariteitsreserve ook gebruiken om uw pensioen (deels) mee te laten stijgen met de prijzen. Dit doen we als het behaalde rendement onvoldoende is om de prijsstijgingen te financieren. Bij de start van de regeling bedroeg de reserve 11,3% van het vermogen van alle pensioengerechtigden. Het eerste half jaar van 2026 groeide de reserve naar 11,5%.

Een kijkje bij Pensioenservice

Van vraag naar antwoord

Sinds 1 januari 2026 heeft het fonds een nieuwe pensioenregeling. Bij pensioenservice staan de medewerkers van Blue Sky Group dagelijks klaar om vragen te beantwoorden over de regeling en alles wat daarbij komt kijken. Wij spraken Ruben de Greeuw, hoofd van het team bij Pensioenservice verantwoordelijk voor het Algemeen Pensioenfonds KLM.

Jaren zijn we bezig geweest met de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Merkten jullie dat aan de vragen die gesteld werden in die periode?

‘Wel aan de hoeveelheid, niet aan de soort vragen. Elk communicatiemoment zorgt voor meer mails en telefoontjes bij ons, of dat nu een brief is, een magazine of een nieuwsbericht. Omdat we veel te vertellen hadden over de nieuwe regeling en de weg daarnaartoe, waren er veel van dat soort momenten. Die extra vragen gaan overigens vaak niet over die ene brief of dat ene nieuwsbericht, maar zijn algemene pensioenvragen. Mensen worden geactiveerd: “Oh ja, pensioen, daar moest ik nog wat mee.” Een van de meest voorkomende onderwerpen aan de telefoon is bijvoorbeeld loonheffingskorting.’

Welke vragen stelt men over loonheffingskorting?

‘Met name of iemand loonheffingskorting moet toepassen op het pensioen van Algemeen Pensioenfonds KLM of de AOW. Wij hanteren de stelregel: pas loonheffingskorting toe op het hoogste inkomen. Wanneer men meerdere kleine pensioenen ontvangt, kan de AOW het hoogste inkomen zijn. Maar veel mensen die van het fonds pensioen

ontvangen, hebben lang bij KLM gewerkt. Daarmee is de kans groot dat het KLM-pensioen het hoogste inkomen is. Het loont om dit te controleren en aan te passen. In het slechtste geval blijkt dat er te weinig loonbelasting is ingehouden en men dat later moet terugbetalen aan de belastingdienst. Het toepassen van de loonheffingskorting is makkelijk te regelen via MijnKLMPensioen onder Mijn gegevens.’

De partnerverzekeringen zijn gewijzigd in de nieuwe regeling. Welke wijzigingen zorgen voor vragen?

‘Een van de wijzigingen is dat mensen hun partner nu zelf bij ons moeten aanmelden. We krijgen een partner niet meer automatisch door via KLM. Huwelijken en geregistreerd partnerschap krijgen we wél door via de gemeente. Daarnaast staan de vrijwillige partnerverzekeringen standaard aan, ook al zijn deze optioneel en dus niet verplicht. Onze oproep is dan ook om goed te kijken of de verzekeringen nodig zijn voor ieders situatie, want men betaalt er wel maandelijks premie voor. Als iemand een verzekering wil afmelden, kan dat ook via MijnKLMPensioen geregeld worden.’

Ruben de Greeuw

MijnKLMPensioen is anderhalf jaar geleden vernieuwd. Krijgen jullie daar vragen over?

‘Doordat we druk zijn met het doorontwikkelen van MijnKLMPensioen, werkt er soms iets even niet. Dat is natuurlijk erg vervelend en we snappen dat mensen daarover bellen. De stabiliteit en betrouwbaarheid van MijnKLMPensioen heeft onze aandacht. Verder vragen mensen nog wel eens waar bepaalde informatie of functionaliteiten te vinden zijn. Daarom hebben we kort geleden een aantal video's gemaakt, waarin we mensen meenemen in MijnKLMPensioen. We leggen daarin onder andere uit hoe Mijn planner werkt en hoe men online pensioen kan aanvragen.’

Persoonlijke vragen en hulp

Heeft u vragen over uw pensioen of pensioenkeuzes? Dan staan onze collega's van Pensioenservice voor u klaar.

Bel ons via (020) 426 62 10,
Maandag t/m vrijdag, 09.00 - 17.00 uur.

Stuur een e-mail via
pensioenservice@klmgrondfonds.nl

Gebruik het contactformulier in
MijnKLMPensioen

‘We hebben een goed-ge vulde gereedschapskist om te zorgen voor een stabiel pensioen.’

Uw pensioen beweegt mee met de financiële markten: zo werkt het

In de nieuwe pensioenregeling beweegt uw pensioen mee met de financiële markten. In juli 2027 gaan pensioengerechtigden dat voor het eerst merken. Maar wat betekent het eigenlijk? Marianne Meijer-Zaalberg, bestuurslid van het pensioenfonds, geeft antwoord op de belangrijkste vragen.

Wat betekent dat ‘meebewegen met de financiële markten’?

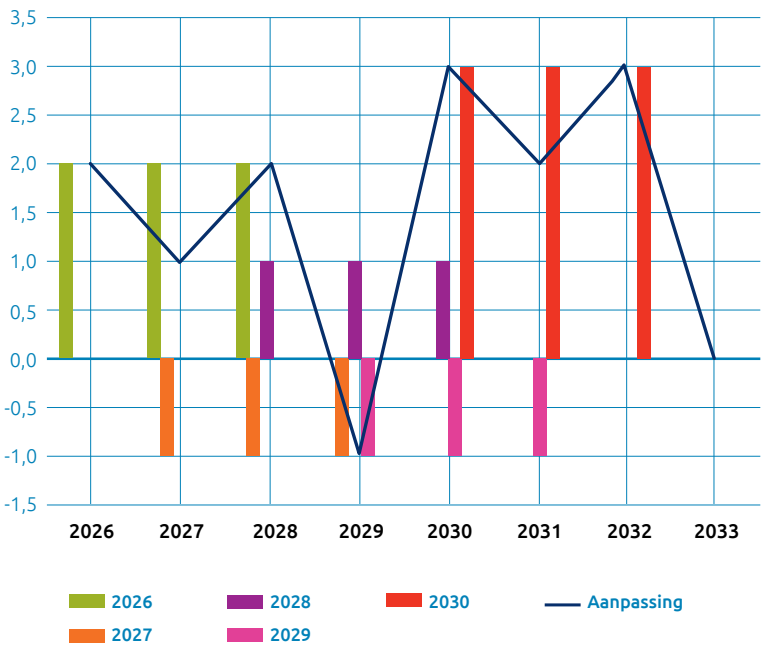
‘Het pensioenfonds belegt met het geld in de persoonlijke pensioenvermogens van alle deelnemers samen. Gaat het goed met de financiële markten, dan leveren beleggingen geld op en groeit het vermogen. De andere kant van de medaille is dat het vermogen ook kleiner kan worden als het tegenzit op de financiële markten.’

Wat is op dat gebied het verschil met de oude regeling?

‘Toen moest het pensioenfonds hele hoge financiële buffers hebben, dat was wettelijk verplicht. Die buffers boden natuurlijk bescherming, maar ze zorgden er ook voor dat het verhogen van het pensioen niet altijd mogelijk was.’

Kunt u een voorbeeld geven?

‘Stel dat het pensioenfonds in 2026 zes procent verdient met beleggingen in zakelijke waarden. Het uitsmeren van dat resultaat over drie jaar betekent dat er in juli 2027 twee procent beschikbaar is om uw pensioenuitkering te verhogen. De andere vier procent komt in het spreidingsvermogen om de twee jaar erna de pensioenen te verhogen. Presteert het pensioenfonds een jaar later minder goed, dan wordt die tegenvaller ook over drie jaar uitgesmeerd. De grafiek laat zien hoe dat werkt, door de jaren heen.’

Grafiek 1: Vereenvoudigd voorbeeld van het uitsmeren van beleggingsresultaten over drie jaar. Hierin is de inzet van de solidariteitsreserve niet meegenomen.

Daarnaast heeft het pensioenfonds de solidariteitsreserve.

‘Ook daarmee kunnen we schommelingen in de pensioenuitkeringen opvangen. Dat doen we wanneer beleggingen tegenvallen. Jaarlijks kan het fonds hiervoor maximaal tien procent van de solidariteitsreserve gebruiken. Stijgen de prijzen meer dan twee procent? Dan kunnen we de solidariteitsreserve ook gebruiken om uw pensioen (deels) mee te laten stijgen met de prijzen. Dit doen we als het behaalde rendement onvoldoende is om de prijsstijgingen te financieren. Zo zorgen we voor een stabiel pensioen, zowel bij uitschieters naar boven als naar beneden.’

Hoe blijft de solidariteitsreserve op peil?

‘Het geld dat we zo nodig uit deze reserve halen, vullen we ook steeds weer aan. Alle pensioengerechtigden zorgen er samen voor dat deze reserve gevuld wordt, omdat het pensioenfonds in ieder goed beleggingsjaar geld opzijzet. Ons doel is dat de reserve tien procent van het totale vermogen van het pensioenfonds is. Dat is de optelsom van alle individuele pensioenvermogens. Bij een goed gevulde solidariteitsreserve is de kans klein dat tegenvallende beleggingsresultaten de komende jaren leiden tot een lager pensioen.’

Hoe vaak wordt het pensioen aangepast?

‘Eén keer per jaar, in juli. Het pensioenfonds heeft tijd nodig om alle resultaten van het voorgaande jaar zorgvuldig en correct te verwerken. Het is dus niet zo dat uw pensioen voortdurend op en neer gaat.’

Dus op 1 januari verandert er niets?

‘Nee, want het jaarlijkse besluit over de indexatie van de pensioenen is vervallen. Een tip: u kunt zich op MijnKLMPensioen aanmelden voor de nieuwsbrief: NWSflits. Dan bent u altijd direct op de hoogte zodra het bestuur een beslissing heeft genomen over de pensioenuitkeringen.’

Is er nu al iets te zeggen over de aanpassing in juli 2027?

‘Helaas niet. De resultaten tot en met het tweede kwartaal van 2026 waren positief, maar het jaar is nog niet voorbij en we leven in onrustige tijden. Er kan nog van alles gebeuren op de financiële markten. En dat kan gevolgen hebben voor onze beleggingsresultaten.’

Gelukkig hebben we begin 2026, bij de overgang van de nieuwe regeling, de uitkeringen flink verhoogd. En zoals gezegd: we hebben een goedgevulde gereedschapskist om te zorgen voor een stabiel pensioen: we smeren positieve en negatieve uitschieters uit over drie jaar en we hebben de solidariteitsreserve om schommelingen op te vangen. Bovendien beleggen we voorzichtig, waarbij we zorgvuldig omgaan met risico’s. Onze focus ligt op de lange termijn.’

Lucille Witmans (57) is nu ruim dertig jaar actief in de luchtvaart en wil, voor ze met pensioen gaat, nog een jaar of vijf leuke dingen doen bij KLM, haar talenten benutten, vooral samen met andere mensen. Ze heeft zich intussen flink verdiept in haar pensioen. Het helpt dat ze cijfers leuk vindt.

Samen kom je verder

‘Ik wil mijn eigen talenten benutten, samen met anderen. Zo is het eigenlijk ook met je pensioen, zeker in de nieuwe regeling. Je hebt allemaal je eigen potje, maar we doen het ook samen. Dat ervaar ik als heel waardevol.’

‘Via een stage in het kader van mijn rechtenstudie maakte ik kennis met de luchtvaart, en ik ben er niet meer weggegaan. Eerst vijftien jaar bij Transavia, waar ik ben begonnen als purser, en later bij cabin crew management. Na mijn overstap naar KLM, die trouwens ook tot een veel beter pensioen leidde, heb ik eerst managementfuncties gehad bij Cityhopper. Daarna ben ik bij KLM onder meer Customer Journey Manager geweest. In 2020 ben ik begonnen bij het samenwerkingsverband van KLM en Boston Consulting Group (BCG), waar ik leiding gaf aan het KLM-team. We richtten ons op de ontwikkeling van een op AI gebaseerde set tools om de totale luchtvaartoperatie te verbeteren. Wij werkten aan projecten waarvoor de markt geen goede oplossingen bood.

Besparing van 50 miljoen

Zo hebben we met BCG een van de meest succesvolle tools voor structurele kostenbesparingen gebouwd. Dat ging om de uitfasering van de motoren van de 737 en over de hele uitfaseringsperiode lopen de besparingen bij KLM op tot 50 miljoen euro. KLM is een onderneming met heel grote divisies die bijna aparte bedrijven op zich zijn. Maar samen kom je verder. Mijn toegevoegde waarde is denk ik dat ik goed in staat ben die kansen te vinden en te benutten. In een reorganisatie in het kader van het Back-on-Track-programma ben ik boventallig verklaard. Het werd ook tijd voor iets nieuws, verandering is gezond. De komende jaren heb ik de ambitie om op integrale projecten het verschil te maken, en ben inmiddels weer aan de slag met een leuke tijdelijke klus.

Ik wil mijn eigen talenten benutten, samen met anderen. Zo is het eigenlijk ook met je pensioen, zeker in de nieuwe regeling. Je hebt allemaal je eigen potje, maar we doen het ook samen. Dat ervaar ik als heel waardevol.

Zelf regelen voor later

Mijn partner stopt volgend jaar met werken en ik wil zijn voorbeeld een paar jaar later volgen, zeker vijf jaar vóór mijn pensioenleeftijd. Eerst ga ik wat minder werken. Mijn eerste kleinkind is vorige maand geboren en samen met de andere oma deel ik een oppasdag. Ik ben daarnaast behoorlijk actief aan de slag gegaan met Mijn planner. Je krijgt bijvoorbeeld een goed beeld van de verschillen in je inkomen als je eerder of later met pensioen gaat. Bovendien: ik ben

‘In de nieuwe regeling wordt het pensioen meer afhankelijk van de economie en we leven in een heel onrustige tijd. Het verschil tussen “het zit heel erg mee” en “het zit heel erg tegen” kan voor je verwachte pensioen best groot zijn.’

gescheiden en weer gaan samenwonen met een nieuwe fiscale partner. Dat is zeker ook reden om goed stil te staan bij je pensioen. Ik ben me gaan inlezen om erachter te komen of ik wat extra’s kon regelen, bijvoorbeeld via een lijfrente. Je kunt sinds een paar jaar gebruik maken van verhoogde vrijstellingen om eenmalig je eventuele pensioengat te dichten. Zo kun je een mooi aanvullend potje opbouwen als je wat eerder met pensioen wilt en de jaren tot de AOW wilt overbruggen.

Pensioen in beweging

In de nieuwe regeling wordt het pensioen meer afhankelijk van de economie en we leven in een heel onrustige tijd. Het verschil tussen “het zit heel erg mee” en “het zit heel erg tegen” kan voor je verwachte pensioen

best groot zijn.

Ik heb partnerpensioen opgebouwd en dat heb ik meegenomen naar de nieuwe regeling. Desondanks is het verschil groot tussen je partnerpensioen in de periode dat je nog in dienst bent of uit dienst gaat. Daarvan moeten collega’s zich goed bewust zijn, daar zou het pensioenfonds de deelnemers nog wat beter over kunnen informeren. Maar verder vooral complimenten voor iedereen die zo hard heeft gewerkt aan de nieuwe pensioenregeling. Alle communicatie rond de overgang was bovendien keurig op tijd en heel uitgebreid. Voor sommigen misschien zelfs te uitgebreid. Zelf heb ik een brief van twaalf kantjes zeker tien keer zorgvuldig doorgelezen. Cijfers vind ik heel interessant, het doen van mijn belastingaangifte vind ik ook

superleuk. Dat helpt natuurlijk.

Ik zag dat je nu ook online je pensioen kunt aanvragen. Ik zou me daar niet helemaal comfortabel bij voelen. Maar misschien dat het dankzij AI perfect werkt tegen de tijd dat ik ga stoppen. En ik vertrouw erop dat een mens van vlees en bloed altijd de laatste controle blijft doen.

Mooie jaren tegemoet

Een drukke fulltimebaan en vier kinderen, dan kom je niet heel veel aan hobby’s toe. Nu de kinderen het huis uit zijn, ben ik veel in de tuin te vinden. Ik heb altijd veel gereisd en daar wil ik zeker mee doorgaan. Ook ben ik weer begonnen met tennissen en doe ik vrijwilligerswerk bij de club. Voor mijn gevoel ga ik mooie jaren tegemoet en die wil ik ten volle benutten!’

In gesprek met jonge deelnemers over maatschappelijk verantwoord beleggen

21 Young KLM'ers, drie bestuursleden van het fonds, één ronde tafel en zes prikkelende stellingen. Dat waren de ingrediënten voor een boeiende middag vol kennisuitwisseling en interactie op het hoofdkantoor van KLM op 4 juni. Onder leiding van moderator Dick Mik gingen de deelnemers het gesprek met elkaar aan over twee onderwerpen: 1. de nieuwe pensioenregeling en 2. verantwoord beleggen. Met als doel hierover kennis te delen, maar óók om te achterhalen hoe jonge deelnemers denken over deze thema's.

Tijdens het eerste deel van de sessie werden de bezoekers meegenomen in de nieuwe pensioenregeling. Hoewel pensioen voor velen nog als 'ver van mijn bed' voelde, kwam de discussie snel op gang. Zo werd bijvoorbeeld de vraag gesteld of men het nieuwe pensioenstelsel een verbetering vond. Het merendeel ging hierin mee en vond de nieuwe pensioenregeling 'niet slecht klinken'. Over het feit dat het pensioenfonds

bepaalt hoe de inleg wordt belegd was meer discussie. Een deel vond het wel prima zo, maar sommige deelnemers zouden in ieder geval de optie willen hebben om het zelf te kiezen. Vervolgens werd de focus verlegd naar het hoofdthema van de middag: verantwoord beleggen. Na een korte toelichting over het onderwerp werd snel weer de interactie opgezocht met een aantal prikkelende stellingen.

Meer weten over hoe wij als fonds verantwoord beleggen? Lees het op onze website!

Stelling 1: 'Als het rendement op duurzame beleggingen twee jaar achter elkaar slechter is dan dat van niet-duurzame beleggingen, dan vind ik dat het fonds moet overwegen om te stoppen met duurzaam beleggen.'

De aanwezigen vonden het lastig om hier een hard standpunt over in te nemen. De meesten vonden een periode van twee jaar te kort om een dergelijk zwaar besluit op te baseren. Naast de rendementsdoelstelling kunnen er ook andere doelstellingen zijn om duurzaam te beleggen en hier moet ook naar worden gekeken. Een enkeling was zelfs bereid om genoeg te nemen met een structureel lager pensioen (minimaal) als hiermee een bijdrage kan worden geleverd aan een meer leefbare wereld. Ook voor het pensioenfonds is een periode van twee jaar niet lang genoeg om een dergelijk zwaarwegend besluit te nemen. Er wordt belegd voor de lange termijn en duurzaam beleggen is een belangrijk onderdeel van de totale beleggingsstrategie van het fonds.

Stelling 2: 'De wereld is niet meer zoals hij was. Ik vind dat het fonds moet overwegen om actiever te gaan investeren in de wapenindustrie.'

Hoeveel men ook hiervan vond dat het pensioenfonds niet over één nacht ijs moet gaan, is het sentiment rondom beleggen in de wapenindustrie de laatste tijd wel veranderd. Een deel van de deelnemers kon zich hierin vinden. Zeker als dit een positief

rendement oplevert. Wel werd er een kanttekening geplaatst bij het momentum. Want wat als er over een tijdje weer andere wereldleiders aan de macht zijn en het investeren in wapens weer een stuk minder interessant zou zijn? Ook werd er stilgestaan bij de naamgeving: 'beleggen in defensie' klinkt immers al een stuk minder negatief dan 'beleggen in wapens'. De praktijk leert overigens dat het pensioenfonds nu al belegt in de defensiesector. Als er kapitaal nodig is voor defensie kan de overheid daar gewoon obligaties voor uitgeven die het fonds kan kopen. Wel sluit het fonds bepaalde bedrijven uit om in te beleggen, zoals bedrijven die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens.

Stelling 3: 'Oliebedrijven zoals Shell hebben geen helder plan om in 2050 CO2 neutraal te zijn. Engagement met dit soort bedrijven heeft blijkbaar onvoldoende resultaat. Ik vind daarom dat dit soort bedrijven uitgesloten moeten worden.'

Over deze stelling waren de Young KLM'ers verdeeld. Een deel vond het uitsluiten van Shell onverstandig, omdat de huidige problemen in het Midden-Oosten laten zien hoe afhankelijk we nog zijn van olie. Daarnaast vroeg men zich af of het pensioenfonds überhaupt beter zou zijn door niet meer te investeren in Shell, maar in andere energiebedrijven. Sommigen zouden helemaal niet meer in Shell investeren vanwege de negatieve impact op het klimaat. Al vond deze groep

het wel lastig om een dergelijk besluit te nemen voor alle deelnemers van het pensioenfonds. De huidige situatie is dat het pensioenfonds wél belegt in Shell, omdat het gelooft dat het door middel van engagement meer kan bereiken dan door uitsluiten. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat Shell op duurzaamheid beter scoort dan veel andere bedrijven uit de oliesector.

Rendement op duurzame beleggingen lang niet altijd slechter

Tussen de levendige discussies door werden er ook interessante inzichten over verantwoord beleggen gedeeld. Zo vertelde bestuurslid Jeroen van der Put bijvoorbeeld dat de impact die het pensioenfonds kan maken met zijn verantwoord beleggingsbeleid vele malen groter is dan alle maatregelen die een deelnemer in zijn of haar privé-omgeving kan nemen. Ook bleek dat duurzame beleggingen in bepaalde perioden competitieve of soms hogere rendementen hebben laten zien dan niet-duurzame beleggingen.

Hoe dan ook, het is goed om te weten dat het beleggingsbeleid van het fonds in handen is van mensen met kennis van zaken. Daarnaast vinden we ook de mening van deelnemers belangrijk. Deze mening vragen we uit door om de paar jaar te onderzoeken hoe deelnemers denken over beleggen en de risico's die daarbij horen. Dus ontvangt u hiervoor een uitnodiging? Vul dan gelijk de vragenlijst in en help ons richting te geven aan een toekomstbestendig en verantwoord beleggingsbeleid.

KLM-paradijs in Thailand

Negentig jaar is hij, een paar jaar jonger dan het pensioenfonds zelf. Bij het verschijnen van deze Focus is hij met zijn vrouw (85) net terug van een vakantie naar Griekenland. Begin volgend jaar staat Aruba op het programma, waarna het weer tijd is voor het geliefde Thailand. Daar bestuurde hij in zijn laatste werkzame jaren als resident manager een Crew Resthouse van KLM, het paradijselijke Baan Thara. Kortom, Jan Eveleens besteedt zijn inmiddels 28 pensioenjaren uitstekend.

'In juli 1952 heb ik op aanraden van een vriend per brief gesolliciteerd bij KLM. Ik was zestien en had al gewerkt bij een kruidenier, een bloembollenbedrijf en de gemeente Haarlemmermeer. Na een gesprek kreeg ik eind augustus een telegram: "Zonder tegenbericht 15 september in KLM-dienst." Ik kreeg 64 gulden bruto per maand, met een zesdaagse werkweek. In november 1952 heb ik de eerste KLM-baas Albert Plesman nog ontmoet.

Alle vliegers ontmoet

Na een paar jaar bij de Vervoersadministratie ging ik eerst in militaire dienst. Terug bij KLM heb ik een hele serie functies gehad. Het langst, zo'n vijftien jaar, werkte ik bij Planning en Indelingsvoorbereiding Korps Vliegers. Ik denk dat ik alle vliegers, in die tijd ongeveer achthonderd, persoonlijk kende. Ook in mijn

werkzame leven heb ik me al enige tijd met pensioenen beziggehouden, als lid van de Raad van Beheer van de Stichting Aanvullend Pensioenfonds voor vliegers der KLM.

4,5 jaar in het paradijs

KLM had in Thailand destijds een eigen Crew Resthouse, dat heette Baan Thara. Het werd in 1985 geopend door mevrouw Orlandini en bestond toen uit zeven bungalows met ieder tien kamers. In 1992 werd er een torenflat bijgebouwd met 64 kamers. Het was uitsluitend bedoeld voor de crew op de route Amsterdam-Bangkok-Taipei en terug, plus KLM-dienstreizigers en af en toe een vrachtvliegtuig van Martinair.

In 1997 wilde de KLM Baan Thara verkopen. Het exploiteren van een hotel werd niet meer beschouwd als een kernactiviteit. Er zou bovendien een nieuw vliegveld komen

waardoor de crew te ver moest rijden. Dat jaar vroeg KLM of ik met mijn vrouw Ineke Baan Thara wilde gaan managen, pakweg voor een jaar.

Maar het ging economisch niet best in Thailand en de verkoop schoot niet op. Daardoor zijn we er uiteindelijk 4,5 jaar gebleven. Het was een boeiende tijd in een paradijselijke omgeving. Een jaarlijks hoogtepunt was bijvoorbeeld de viering van oud en nieuw rond het zwembad waarbij klokslag twaalf de B747-400 laag overkwam, op weg naar Amsterdam. Op 15 januari 2012, tien jaar na de sluiting, hebben we nog in grootse stijl een reünie mogen houden met zo'n 60 Thaise ex-personeelsleden en ongeveer evenveel crewleden van KLM.

Zoon met deeltijdpensioen

Terug in Nederland, in 2002, ging ik met

'Ik heb destijds niet nagedacht over eventuele pensioenkeuzes die ik toen had. Inmiddels heeft mijn zoon, die sinds 1983 bij KLM werkt, gekozen voor deeltijdpensioen.'

pensioen. Ik heb destijds niet nagedacht over eventuele pensioenkeuzes die ik toen had. Inmiddels heeft mijn zoon, die sinds 1983 bij KLM werkt, gekozen voor deeltijdpensioen. Dat bevalt hem uitstekend, dus ik raad bijna-gepensioneerden aan om bijvoorbeeld over die optie na te denken. Na mijn pensionering werd ik vrijwel direct bestuurslid van de VG-KLM, als secretaris en belangenbehartiger voor de IPB-faciliteiten.

Daarnaast ben ik al 55 jaar lid van de Lions Club Haarlemmermeer. In 1966 was ik mede-oprichter van de Schaakclub De Vennep, waar ik ook nog drie keer clubkampioen ben geworden. Verder was ik in de jaren zestig singer-songwriter van het duo "Merg en Been", maar ik ben helaas nooit internationaal doorgebroken. Voor familie en vrienden verzorg ik al jaren de aangifte inkomstenbelasting. Dat worden nu wel steeds meer aangiftes erfbelasting.

Niet slecht, met alleen MULO

Ik kan alleen maar tevreden zijn met mijn loopbaan, van Jongste Bediende Vervoersadministratie tot Hoofd Algemene Zaken Divisie Operations, met het hotel in Bangkok als exotische bonus. In elke functie had ik plezier in mijn werk, zeker ook dankzij de vele sympathieke collega's. En dat allemaal met aanvankelijk alleen een MULO-diploma. Natuurlijk heb ik wel wat meer diploma's behaald. Zoals Spreekvaardigheid Spaans, waarna we voorname-lijk naar Griekenland op vakantie zijn gegaan...

Terecht vertrouwen

Ik vond de aankondiging en de communicatie door ons fonds over de nieuwe pensioenregeling duidelijk. Door de toch wat negatieve publiciteit in den lande ("Casino-pensioen") had ik eerder wat twijfel. Maar gezien mijn leeftijd (meer

verleden dan toekomst) en het besef dat verstandige mensen bij ons fonds hier lang en goed over hebben nagedacht kreeg ik er vertrouwen in. En nu denk ik: terecht.

Ik merkte natuurlijk dat ik bruto ongeveer 19% meer krijg. Een substantiële verhoging, al zit daar nu ook maandelijks een stukje vakantietoeslag in. Ik heb begrepen dat pas op 1 juli 2027 een aanpassing kan plaatsvinden, hetzij meer, hetzij minder.

Los daarvan steekt het me nog steeds een beetje dat ik inmiddels al 28 jaar wordt gekort. Dat komt doordat mijn pensioenopbouw volgens KLM voor mijn laatste baan in Bangkok een jaar eerder moest stoppen. Daar heb ik me destijds niet tegen verzet en ik klaag ook niet zo hard, want we hadden die jaren in Thailand voor geen goud willen missen.'

Maak de woordenslang en win!

Doe mee met onze woordenslang en maak kans op een cadeaukaart ter waarde van 30 euro. Vind alle gegeven woorden waarbij elk volgend woord begint met de laatste letter van het vorige woord. De woordenslang begint bij de dikgedrukte letter in het blauwe vakje. Als u de puzzel goed heeft gemaakt, vindt u de oplossing met de overgebleven letters! Opgelost? Stuur de oplossing in via klmgrondfonds.nl/woordenslang.

S	O	L	E	R	I	S	T	R	E	E	R	M	R	T
E	I	I	G	E	G	M	E	R	P	A	D	P	A	N
C	A	D	N	I		I	P	E	N	H	C	S	R	E
I	I	C	O	L	X	E	N	E	S	U	W	E	R	E
V	R	I	D	E	P	A	J	D	I	E	I	N	E	G
R	I	S	K	A	E	R	T	N	O	E	N	L	L	G
E	S	H	T	L	H	K	N	A	A	T	S	E	I	N
U	I	N	A	R	M	L	E	R	O	R	W	B	A	N
M	S	O	L	E	G	N		I	O	M	E	R	K	E
T	H	P	I	T	E	I	D	S	D	N	E	T	S	O
S	C	E	D	I	I	T	U	I	N	D	H	E	I	K
C	H	V	A	R	R	S	O	C	E	E	M	E	D	A
I	E	R	E	S	E	N	H	O	K	K	A	A	R	L
D		A	N	E	R	F	G	E	S	D	U	Z	A	V
I	F	R	C	S	E	E	M	N	A	N	U	R	A	G
N	O	L	H	I	B	I	A	A	B	R		I	S	N
G	O	R	E	E	E	N	S	T	V	E	N	O	N	E
E	O	R	V	E	W	E	I	D	R	E	E	I	N	P
B	O	T	E	G	E	N	A	B	E	T	A	L	G	E

Dienstverband
Doorwerken
Draagvlak
Duurzaamheid
Echtscheiding
Erfgenaam
Ex-partner
Franchise
Geboorteverlof
Geregistreerd partnerschap
Gepensioneerd
Geraniums
KLMHealthServices
Kostendekkend
Meebewegen
Nabetaling
Nabestaandenpensioen
Nieuwe regeling
Premie
Risicodeling
Risicohouding
Solidair
Solidariteitsreserve

COLOFON | Focus verschijnt twee keer per jaar en wordt verstuurd aan deelnemers en pensioengerechtigden van het Algemeen Pensioenfonds KLM van 55 jaar en ouder. Op klmgrondfonds.nl is Focus digitaal beschikbaar voor alle deelnemers. **Redactie** Blue Sky Group B.V., Amstelveen **Redactieadres** Redactie Focus, Postbus 123, 1180 AC Amstelveen. **E-mail** focus@klmgrondfonds.nl **Tekst** Blue Sky Group, Bauke ter Braak. **Fotografie** Don Wijns. **Ontwerp en opmaak** FRISSEWIND Amsterdam. **Druk** Drukkerij Aeroprint, Ouderkerk a/d Amstel.

De informatie in dit magazine is met de grootste zorg samengesteld. Toch is het mogelijk dat de gepubliceerde informatie onjuist, niet geheel volledig of incompleet is. Wij aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade als gevolg van onjuistheden en/of onvolledigheden van de informatie in dit magazine, alsmede het verkeerd gebruik of verkeerde interpretatie daarvan. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens-bestand, of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, middels fotokopieën, opnamen of enige andere vorm, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Algemeen Pensioenfonds KLM. In alle gevallen geldt dat het pensioenreglement leidend is. De informatie wordt gepubliceerd voor persoonlijk gebruik en is niet bedoeld als advies.

CONTACT | E-mail pensioenservice@klmgrondfonds.nl | Telefoon (020) 426 62 10 | KLMGRONDFONDS.NL

Algemeen Pensioenfonds KLM